

167

Rechtbank Den Haag
1 juli 2015, nr. C/09/487229/KG ZA 15-540,
ECLI:NL:RBDHA:2015:7436
(Mr. Hage)

In deze procedure moet worden beoordeeld of de Staat gehouden is (i) het (direct en indirect) tappen van communicatie van en met advocaten, alsmede het uitwerken van de opbrengsten daarvan, te staken en gestaakt te houden, (ii) maatregelen te nemen om het indirect tappen van die communicatie te staken, en (iii) of aan de Staat het verbod moet worden opgelegd om informatie verkregen uit het tappen van de communicatie van en met (verschoningsgerechtigde) advocaten aan het Openbaar Ministerie ter hand te stellen of anderszins te gebruiken.

Inbreuk op het verschoningsrecht van advocaten heeft ernstige gevolgen voor de beginselen van de democratische rechtsstaat. De enkele mogelijkheid van inbreuken op het verschoningsrecht van advocaten raakt aan de vertrouwelijkheid van de communicatie tussen advocaten en hun cliënten en daarmee aan het recht op een effectieve verdediging en de toegankelijkheid van advocaten. Daarmee is deze inbreuk in zekere zin ook onomkeerbaar. Gelet op de grote gevolgen van (mogelijke) inbreuken op het verschoningsrecht van advocaten en nu misbruik in individuele gevallen potentieel gemakkelijk is, is het zeer wenselijk dat er onafhankelijk toezicht is op de uitoefening van de bijzondere bevoegdheden, waarbij het toezichthoudende orgaan onder meer de bevoegdheid moet hebben om de uitoefening van die bijzondere bevoegdheden tegen te gaan of te beëindigen. Gelet op de door het EHRM onderschreven wenselijkheid van een onafhankelijk orgaan met de bevoegdheid om de toepassing van bijzondere bevoegdheden tegen te gaan of te beëindigen, en nu niet is gebleken dat invoering van een dergelijke toets met de door het EHRM bedoelde waarborgen met het oog op de aan de orde zijnde veiligheidsbelangen bezwaarlijk is, is het bestaande beleid onrechtmatig wat betreft de bescherming van de vertrouwelijkheid van de communicatie tussen advocaten en hun cliënten. De

Staat wordt gedurende zes maanden in de gelegenheid gesteld maatregelen te nemen ten einde de toepassing van bijzondere bevoegdheden in overeenstemming te brengen met de daaraan te stellen eisen, waaronder ten minste het invoeren van een onafhankelijke toets. Deze onafhankelijke toets hoeft niet in alle gevallen voorafgaand aan de inzet van bijzondere bevoegdheden plaats te vinden. Evenmin is vereist dat deze toets geschiedt door een rechter. De door de Staat te nemen maatregelen behoeven ook niet noodzakelijkerwijs het systeem van nummerherkenning te bevatten. De keuze is in beginsel aan de Staat.

Ook het doorspelen van de informatie verkregen uit de inzet van bijzondere bevoegdheden jegens verschoningsgerechtigden is onrechtmatig, indien er geen onafhankelijke toetsing plaatsvindt met betrekking tot rechtmatigheid van de verkrijging van deze informatie. Het ligt op de weg van de Staat om ook op dit punt passende maatregelen te nemen.

[Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie; EVRM art. 6, 8, 10; Richtlijn betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel en het recht om een derde op de hoogte te laten brengen vanaf de vrijheidsbeneming en om met derden en consulaire autoriteiten te communiceren tijdens de vrijheidsbeneming art. 4; Richtlijn tot vergemakkelijking van de daadwerkelijke uitoefening door advocaten van het vrij verrichten van diensten art. 1; Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002 art. 19, 19a, 23, 25, 64, 65, 83]

Zie voor de volledige uitspraak *NbSr* 2015/167 (afl. 9), www.sdujurisprudentie.nl (incl. noot) en *OpMaat Strafrecht* (incl. noot).

NOOT

Noot mr. J.S. Spijkerman onder *NbSr* 2015/114.